

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

اسلامی کاشانی، سیدعباس، ۱۳۳۵ -

چستی دعا / سیدعباس اسلامی کاشانی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۸.

۹۶ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۸۰۰) (حدیث و رجال: ۲۱۴؛ دعا و مناجات: ۴۰)

ISBN 978-964-09-2073-2

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۹۱] - ۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

ب.ایه.

۱. دعا - فلسفه. ۲. دعا. ۳. دعا (اسلام). الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه

علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷/۷۷

BP ۱۶۶

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۸۶۸۴۹۷

۱۳۳۸

■ موضوع: دعا و مناجات؛ ۴۰ (حدیث و رجال؛ ۲۱۴)

■ گروه مخاطب: عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۸۰۰

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۳۲۴

چيستى دعا

آيت الله سيد عباس اسلامى كاشانى

www.ketab.ir
۱۳۹۸

بوستان کتاب

چیستی دعا

- نویسنده: آیت‌الله سیدعباس اسلامی کاشانی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ اول / ۱۳۸۸ • شمارگان: ۵۰۰ • بهای: ۱۵۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفابه)، ص پ ۳۷۱۸۵/۹۱۷، تلفن: ۰۲۲۱۵۵-۷، فکس: ۰۲۲۱۵۵-۳، پست الکترونیک: info@bustaneketab.com، تلفن پخش: ۳۷۷۴۴۲۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب هفتاد و یک درصد تخفیف) ۱۷۰ م

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۰۲۰۹۶۹۸۱

♦ فروشگاه شماره ۴: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۰۲۲۱۰۰۰۰۰۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین گمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۰۰۰۰۰

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۰۲۱۵۵-۱۰۰۰ یا ارسال ایمیل به info@bustaneketab.com

پست الکترونیک مؤسسه: [E-mail: info@bustaneketab.com](mailto:info@bustaneketab.com)

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و ویراستار: محمدرضا منصقی • استخراج نمایه: دکتر علیرضا مظلوم‌رهنی
- اصلاحات حروف نگاری: حسین محمدی • صفحه‌آرا: احمد مؤتمنی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش
- مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۳	گفتار اول: حقیقت دعا
۱۳	حقیقت دعا
۱۴	سلاحی به نام دعا و نیایش
۱۶	فلسفه دعا و نیایش
۱۹	مفهوم واقعی دعا
۲۱	شرایط اجابت دعا
۲۲	عمل به پیمان‌های الهی
۲۵	توأم شدن دعا با عمل و تلاش
۳۲	قرب بندگان به خداوند در عرفه و عرفات
۳۸	انواع دعا
۴۱	اسم اعظم
۴۳	جایگاه عبادت عارفانه
۵۲	چرایی نگرش رحمانی عارف به وجود شیطان

چیستی دعا

- ۵۴..... علت تجلی رحمت الهی در جهنم
- ۵۵..... الف) نقش شیطان در نظام آفرینش
- ۵۶..... ب) ضعف کید شیطان
- ۵۷..... گفتار دوم: شرایط و آداب دعا
- ۵۷..... آداب دعا
- ۶۵..... ۱. آهسته و با رعایت ادب دعا کنید!
- ۶۷..... ۲. تاثیر استجاب دعا در مکان‌هایی خاص
- ۷۰..... بررسی دلایل مجرب ادعیه و روایت‌های نامعتبر
- ۷۷..... الف) انگیزه‌های اساسی
- ۷۹..... ب) ۴۰۸۶۸۴ حدیث مجبول در کتب اهل سنت
- ۸۱..... ترجمه قسمت‌هایی از دعای «ابو حمزه ثمالی»
- ۹۱..... کتاب‌نامه
- ۹۳..... نمایه اعلام

مقدمه

گرچه راست پر از بیم ز ما تا بر دوست
رفتن آسان بود از واقف منزل باشی

دعا در فرهنگ دین

دعا در فرهنگ قرآن و دین مغز عبادت معرفی گردیده است؛ یعنی مقصود حرکت زبان نیست که با خواندن کلمات خود را قانع سازد، بلکه باید فضای باطن به شفافیت لازم برسد تا خود را در محضر پروردگارش احساس کند و با این کلمات و جمله‌های نورانی که ساخته انسان کامل و حجت خداست وارد مذاکره شود.

این همه توصیه به خواندن قرآن و ادعیه، فقط به خاطر تکرار کلمات خدا و معصومین علیهم السلام نیست، بلکه مقدمه فهم و ادراک معانی و اسرار آنهاست.

جایگاه دعا در مذهب تشیع

به طور قطع، هیچ‌یک از مذاهب اسلامی همچون تشیع درباره دعا

سعی در تأسیس اساس و تشدید مبانی و اصول و شرایط و اوقات و کیفیت آن نکرده‌اند، به طوری که اگر مذهب شیعه را مذهب «دُعا» و شیعیان را «دُعائیون» بنامیم، سخن گزافی نگفته‌ایم، از این رو، بهترین کتاب‌ها درباره دعا و کامل‌ترین آن‌ها را بزرگان و دانشمندان شیعه تدوین کرده‌اند و به پیشگاه سحرخیزان کامروا و موحدان دردمند و یگانه‌تازان عرصه توحید و عبادت و نیایش عرضه داشته‌اند. امامان معصومین علیهم‌السلام در زمان خودشان به نیازهای فطری مردم توجه داشتند و برای رفع نیازهای معنوی انسان‌ها و متناسب با وضع روزگار شیوه‌ای را برمی‌گرداندند. در عصر حضرت سجاد علیه‌السلام نیز آن‌چنان خفقان بود که امکان بحث از دین و احکام خدا وجود نداشت؛ از این رو حضرت همه مسائل را در قالب دعا بیان می‌فرمود.

مهم‌ترین منابع دعا و مناجات

امامان شیعه، مهم‌ترین منبع سرشار دعا و مناجات و سخن گفتن با خداوند متعال‌اند و اساساً آن بزرگواران، منطق دعا را به ما آموختند و این چراغ پرفروغ را در شبستان دل ما برافروختند و ما را به آیین سخن گفتن با خدا و انس گرفتن با او آشنا ساختند.

بر پایه سخن امیر مؤمنان علیه‌السلام و امام اهل مناجات که فرمود:

تَكَلَّمُوا تُعْرَفُوا فَإِنَّ الْمَرْءَ مَحْبُوءٌ تَحْتَ لِسَانِهِ؛^۱

سخن بگویند تا شناخته شوید، زیرا که آدمی در زیر زبانش نهفته

است.

۱. نهج البلاغه، حکمت ۳۹۲.

و به گفته ملای رومی:

آدمی مخفی است در زیر زبان

این زبان، پرده است بر درگاه جان

این دعاها و نیایش‌ها، جلوه‌های جان و نازلۀ روح اولیای پاک و معصوم خداوند است که اکنون چون اقیانوسی موّاج و پرخروش و ژرف و بی‌ساحل در پیش‌روی ماست و دریغا که ما نیز گرفتار غفلت و عطشناک، بر ساحل آن نشستیم. از آن جمله‌اند، مناجات جلیل‌النثر «شعبانیه» که همه امامان با اقتدا به پدر و مولای خویش، سرور اولیا و سالار اوصیای خداوند، با تعبیرهای ظریف و دل‌نواز آن باخدای خویش مناجات می‌کرده‌اند و در خلوت قُرب الهی با معبود و محسوق نازنین خویش، نرد عشق می‌باخته‌اند و در حقیقت، این دعا جان‌مان را از نیاز دلباختگان جمال احدیت است.

هم‌چنین «دعای عرفه» سالار شهیدان اولاد آدم و سلسله‌جنیان عشق‌ورزان کوی دوست که در سرزمین مکه «عرفات» و در عرصه معرفت خداوند در آن صحرای ملکوتی از ابرون جان پاکش جوشید و بر زبان آن نازنین دلباخته حق جاری گشت و سرزمین جان‌تشنه‌کامان معرفت را آبیاری کرد و نیز دعاهایی که از دیگر امامان ما و حضرت صدیقه طاهره، فاطمه زهرا علیها السلام بر جای ماند است.

بشریت بحران‌زده عصر جدید بالفطره جوینده روزگار وصل خویش معنویت جامع و کامل قرآنی می‌باشد؛ لذا باید همه

چیستی دعا

ما به سوی بازسازی و نوسازی معنوی، گام‌های اساسی و جدی برداریم.

نظر به مراتب یادشده توفیق الهی و عنایات حضرت ولی‌الله الاعظم علیه السلام نصیب این حقیر گردید و بر این ناچیز منت گذاشتند که این‌سطور را تقدیم خوانندگان عزیز کنم. به گواهی تاریخ حوزه‌های علمیه همواره مهد دانش‌گستری و معرفت‌اندوزی بوده، همیشه ناب‌ترین آثار دین‌سناسی، از قلم همت دانش‌آموختگان این نهاد مقدس برآمده است. بی‌شک نقش پدیدآورندگان فرهنگ مکتوب در بسط آگاهی و ارتقای سطح زندگی انسان‌ها نقش ممتاز و برجسته است. کتاب، ماندگارترین رابط فکری انسان‌ها و نسل‌ها و متمدنانه‌ترین شیوه باورسازی و دانش‌گستری در طول تاریخ است و خدمت در این عرصه، تنها بخش حیات انسانی است.

لذا به پاس تلاش‌های ارزشمند مؤسسه بوستان کتاب در ارائه آثار ارزنده و کتب سودمند و سازنده در اعتلای فرهنگ دینی کشور و در پاسداری از حریم مرزهای مکتوب اندیشه‌های ناب اسلامی توفیقات روزافزون ریاست محترم و کارکنان فهیم آن را از درگاه خداوند سبحان خواستارم.

امید است عزیزان اهل معرفت با دیده اغماض نگریند و حقیر را از پیشنهادهای روشنگرانه و رشددهنده خویش محروم نسازند. خداوند به عالمان دین و فقیهان بزرگوار و تمام پژوهشگران عرصه توحید در این مرز و بوم، طول عمر و شکیبایی در راه نشر معارف اسلامی عنایت بفرماید و این اقدام ناچیز مقبول خداوند

متعال و مرضی حضرت بقية الله الاعظم ارواحنا لتراب مقدمه الفداء
قرار گیرد.

انه ولی النعم

حزره بمنه وگرمه

على يد العبد الغريق في بحر المعاصي الخائف من يوم يؤخذ بالنواصي والأقدام

الحوزة العلمية، قم المقدسة

حرم أهل البيت عليهم السلام و عش آل محمد عليهم السلام

المشرفة في جوار حرم فاطمة المعصومة عليها آلاف التحية والسلام، حامداً لله ومصلياً

على رسوله وآله المعصومين عليه وعليهم السلام

اللَّهُمَّ اخْتِمْ أُمُورَنَا بِالْقُدْرَةِ وَالْحَكِيمَةِ وَافْعَلْ بِنَا مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَلَا تَفْعَلْ بِنَا مَا نَحْنُ أَهْلُهُ

أَنْتَ أَهْلُ النَّقُوسِ وَالْحَمْدُ لَكَ وَأَنَا أَهْلُ الذَّنُوبِ وَالْخَطَايَا

السَّيِّدِ عَبَّاسِ الْحُسَيْنِيِّ الْإِسْمَاعِيلِيِّ الْكَاشَانِيِّ

عَفَى اللَّهُ عَنْهُ وَعَنْ وَالِدَيْهِ وَجَعَلَ لِمُتَقَبِّلِ عُمْرِهِ خَيْرًا مِنْ مَاضِيهِ

١٤٤١ ق / ١٣٩٨ ش